

Sygn. akt V U 345/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Stanisław Pilarczyk

Protokolant: sekr.sądowy Anna Sobańska

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2023 r. w Kaliszu

odwołania P. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 7 kwietnia 2023 r. Nr (...)

w sprawie P. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

Zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 7 kwietnia 2023 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje P. T. ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy kolejowy od dnia (...).

Sędzia Stanisław Pilarczyk

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 kwietnia 2023 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w O., przyznał P. T. ekwiwalent za deputat węglowy od dnia 1 marca 2023 roku, to jest od miesiąca, w którym złożył on wniosek. Odwołanie od powyższej decyzji wniósł P. T., domagając się przyznania dodatku od dnia przyznania prawa do emerytury, czyli od dnia (...). Organ rentowy, w odpowiedzi na odwołanie, wniósł o jego oddalenie.

Sąd poczynił następujące ustalenia

P. T. urodził się (...). Od dnia 1 września 1976 roku do dnia 31 grudnia 2003 roku był on zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...).

(dowód – świadectwo pracy – akta emerytalne; uzasadnienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 września 2018 roku – III AUa 104/17)

W dniu 4 marca 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w O., na podstawie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi, przyznał odwołującemu prawo do emerytury od dnia(...)roku, w oparciu między innymi okres zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy na kolei od dnia 1 września 1976 roku do dnia 31 grudnia 2003 roku.

(dowód – wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 września 2018 roku, sygn. III AUa 1045/17 wraz z uzasadnieniem – akta emerytalne)

W dniu 3 listopada 2021 roku P. T. złożył wniosek o przyznanie emerytury w związku z ukończeniem w dniu (...) 65 roku życia. Składając wniosek odwołujący przedłożył zaświadczenie, iż ponownie był zatrudniony w (...) w pełnym wymiarze czasu pracy i przysługuje mu prawo do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego.

(dowód – zaświadczenie z dnia 9 listopada 2021 roku – akta emerytalne)

Odwołujący przedłożył również świadectwo pracy z dnia 8 listopada 2021 roku, z którego wynika, iż był on zatrudniony od dnia 1 lutego 2018 roku do dnia 31 maja 2021 roku w (...) w pełnym wymiarze czasu pracy jako starszy maszynista pojazdu trakcyjnego.

Pomimo tych zaświadczeń i pełnej wiedzy o zatrudnieniu odwołującego w pełnym wymiarze czasu pracy na kolei, w okresach podanych wyżej, organ rentowy przyznał odwołującemu prawo do emerytury od dnia (...) roku, to jest od daty ukończenia 65 roku życia bez przyznania mu prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy.

(dowód – prawomocna decyzja organu rentowego z dnia 17 listopada 2021 roku – akta emerytalne)

W dniu 27 marca 2023 roku odwołujący złożył wniosek o przyznanie mu ekwiwalentu za deputat węglowy.

Zaskarżoną decyzją z dnia 7 kwietnia 2023 roku organ rentowy przyznał odwołującemu prawo do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy od dnia 1 marca 2023 roku.

(dowód – decyzja organu rentowego z dnia 7 kwietnia 2023 roku – akta emerytalne)

Sąd Okręgowy zważył co następuje

Odwołanie P. T. jest zasadne.

Zgodnie z art. 74 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 września 2000 roku o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (Dz. U. z 2020 roku poz. 292 z późn. zm.) byłemu pracownikowi kolejowemu, pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznaną na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 roku o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznaną na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1 800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego. Stosownie zaś do treści art. 74 ust. 4 prawo do deputatu węglowego nie przysługuje jednak emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty. Zgodnie zaś z art. 74 ust. 10 i 11 ustawy z dnia 8 września 2000 roku emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty. Prawo do pobierania ekwiwalentu pieniężnego ustaje lub ulega zawieszeniu wraz z ustaniem prawa do emerytury lub renty.

W świetle przywołanych regulacji prawo do deputatu węglowego przysługuje pracownikom pracującym na kolei. Przysługuje ono również byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia nabyli emeryturę lub rentę.

Zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 roku poz. 504 z późn. zm.) świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Według zaś art. 100 ustawy emerytalnej, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Jak stanowi art. 133 ust. 1 ustawy emerytalnej, w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;

za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt. 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Z powyższych przepisów wyraźnie wynika, że normują one sytuację ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do danego świadczenia lub jego wysokości. Wówczas przyznane lub podwyższone świadczenie wypłaca się za okresy wsteczne, o których mowa w punktach 1 i 2.

Zawarte w art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej określenie „błąd organu rentowego” należy rozumieć szeroko, zgodnie z tzw. obiektywną błędnością decyzji (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 1995 roku, II UZP 28/94, OSNAPiUS 1995 Nr 19, poz. 242). Obejmuje on sytuacje, których organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Za takie przyczyny można uznać wszelkie zaniedbania tego organu, każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania organu rentowego, czy też rezultatem niewłaściwych działań pracodawców albo wadliwej techniki legislacyjnej i w konsekwencji niejednoznaczności stanowionych przepisów. Oznacza to, że przedmiotowe pojęcie obejmuje również niedopełnienie obowiązku działania z urzędu na korzyść osób uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 lutego 2002 roku, II UKN 116/01, OSNP 2003 Nr 24, poz. 599; z dnia 17 marca 2011 roku, I UK 332/10, Lex nr 811827; z dnia 4 grudnia 2012 roku, II UK 130/12, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 244). Podobny pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 30 czerwca 2022 roku (III AUa 1389/21, Lex nr 3419686), gdzie podkreślono, iż „Błąd organu rentowego rozumiany jest szeroko, zgodnie z tzw. obiektywną błędnością decyzji (uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 12 stycznia 1995 r., II UZP 28/94, OSNAPiUS 1995 nr 19, poz. 242) i obejmuje sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia lub ustalenia go w określonej wysokości, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Za takie przyczyny uznaje się wszelkie zaniedbania organu rentowego, każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego czy jest ona skutkiem zaniedbania organu rentowego, każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania organu rentowego, czy też rezultatem niewłaściwych działań pracodawców albo wadliwej techniki legislacyjnej i w konsekwencji niejednoznaczności stanowionych przepisów. Przyjmuje się, że przedmiotowe pojęcie obejmuje również niedopełnienie obowiązku działania z urzędu na korzyść osób uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych.

W niniejszej sprawie organ rentowy wydając decyzję z dnia 17 listopada 2021 roku o przyznaniu odwołującemu emerytury od dnia (...) roku dysponował pełną wiedzą, iż odwołującemu przysługuje prawo do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy i od tej daty to świadczenie powinno być mu przyznane. Brak przyznania odwołującemu powyższego ekwiwalentu począwszy od tej daty jest więc błędem organu rentowego, co skutkuje przyznaniem P. T. prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy począwszy od dnia (...).

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzeczono jak w wyroku.

Sędzia Stanisław Pilarczyk